

Tolna Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének 2025. december 5-i ülése 4. számú napirendi pontja

Beszámoló a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság 2025. évi munkájáról

Előterjesztő: dr. Say István, a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság elnöke

Előadó: dr. Say István, a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság elnöke

Az előterjesztést előzetesen tárgyalta a Területfejlesztési és Koordinációs Bizottság.

Tisztelt Közgyűlés!

A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 2015. évi LXXX. törvénnyel megújított szövege határozza meg az értékek feltárásának, őrzésének és továbbadásának alulról építkező országos mozgalmi rendszerét, amelyen belül jelentős szerepet szánt a vármegyei értéktár bizottságoknak.

A Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság az országban a legelső között, 2013. március 21-én alakult meg, és már több, mint tizenkét esztendeje működik, országosan kiemelkedő tevékenysége nemzeti szinten is elismert.

A Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság megújított ügyrendjének II. fejezet g) pontja és a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés c) pontja alapján a Bizottság évente beszámol tevékenységéről az alapító Közgyűlésnek. Az utolsó bizottsági beszámoló 2024. december 13-án került a testület elé.

A Bizottság a jelenlegi Közgyűlés számára második alkalommal ad számot működéséről. Az aktuális helyzet szerint a Tolna vármegyei települések kétharmada, mind a 11 város, valamint további 63 község (legújabbban Kisdorog és Zomba) folytat eltérő intenzitású értéktári tevékenységet. Közülük 24 egyben valamely tájegységi értéktár bizottság részeként, a Völgységi, illetve a Kapos-hegyháti Natúrparki Tájegységi Értéktárakban. A fenti aránnyal Tolna vármegye a kiemelkedően legjobb vármegyék csoportjában található.

A vármegyei értékek számát illetően ugyanakkor magasan megelőzi az ország összes többi vármegyéjét, ami főleg annak köszönhető, hogy az érintett települések műemlékeit, természetvédelmi értékeit, valamint a Népművészet Mestereinek munkásságát a Bizottság külön mérlegelés nélkül – ezek országos minősítését elfogadva – a Vármegyei Értéktárba emeli.

Vármegyénkben még mindig nem alakult értéktári bizottság a Dombóvári járás nyugati és déli részének számos településén, és többek között továbbra sincsenek helyi bizottságok például Faddon és Dunaszentgyörgyön. Ezt a sort egészíti ki sok egészen apró település a vármegye földrajzi belsejében.

A vármegyei bizottság ez év tavaszán kétszer ülésezett, illetve VÖT útján is hozott döntést. Javaslatot tett a Közgyűlés Elnöke számára tolnaikummá minősítésekre, illetve vármegyei értékdíj odaítélésére is. Egyidejűleg megtörtént az időközben a települési értéktárak által felterjesztett helyi értékeknek a minősítése. Mindezek nyomán hét településről a Tolna Vármegyei Értéktárba is kerültek új értékek, így a vármegyei értékek teljes száma megközelíti a félezeret.

Tolna Vármegye Önkormányzata minden évben megrendezi „Vár a megye – Tolna Vármegyei Értékek Napja” elnevezésű rendezvényét, amelyen a térség települései mutatkoznak be értékeikkel, továbbá számos játékos és kulturális elem színesíti a programot. Az idei év júniusában Kisdorog volt a házigazdája a tizenegyedik alkalommal megrendezett és nagy sikerrel megvalósított rendezvénynek, amelyen 44 település és további 6 szervezet mutatkozott be a többszáz érdeklődőnek. Délután sor került a kiemelt vármegyei értékek, azaz Tolnaikum címek bejelentésére.

Tolnaikum lett Buzánszky Jenő labdarúgó munkássága, valamint Szabadi Mihály néprajzkutató, koreográfus és író munkássága is. Érték-díjas közösségé vált a Dombóvári Települési Értéktár Bizottság.

A Hivatal a Vár a megye rendezvény finanszírozása érdekében a HUNG-2025 pályázati kiírás keretében támogatási kérelmet nyújtott be, amely alapján 2 000 000 Ft forrás érkezett az Agrárminisztériumtól.

A Nemzeti Művelődési Intézet Tolna Vármegyei Igazgatósága nemcsak ennek a jeles napnak a megrendezésében volt együttműködő partner, hanem a települések „értéktári érzékenyítésében” is. Az Igazgatósággal a közművelődési szakemberképzéseinek keretében is zajlott együttműködés, ilyen volt a márciusi Tolna vármegyei értéktári konferencia. A szeptember során Budapesten zajló országos értéktári rendezvényen főleg jóvoltukból valósulhatott meg Tolna Vármegye eredményes bemutatkozása.

A vármegyei értéktár honlapja (www.kincsestolnamegye.hu) folyamatosan megújulva, letisztult arculattal teljeskörűen mutatja be a vármegyei értéktári munkát és teljes képet ad a térség értékeiről.

Az Agrárminisztérium által létrehozott országos, a HUNG-2024-es pályázatra épülő NEKTÁR-felület vármegyei adatainak feltöltése határidőre nagy mértékben teljesült, legutóbb a tájegységi értéktárak is felkerültek.

Időközben megújult a Vármegyei Értéktár Bizottság személyi összetétele is. A bizottságot egy helyi értéktár részéről folyamatosan érő támogatás okán lemondott bizottsági tagságáról Ódor János. A Közgyűlés az ő helyére Dr. Várady Zoltánt választotta.

Még a jelen beszámoló közgyűlési tárgyalása előtt a megújult bizottság foglalkozott az időközbeni települési felterjesztések minősítésével, és további vármegyei értékekről is döntött.

Folyamatban van Szekszárd kérésére (a megfelelő felterjesztésüket követően) a szekszárdi bikavér hungarikummá való továbbterjesztése is.

Határozati javaslat:**Tolna Vármegye Önkormányzata
Községülésének .../2025. (XII. 5.) közgyűlési
határozata a Tolna Vármegyei Értéktár
Bizottság 2025. évi munkájáról szóló
beszámoló elfogadásáról**

Tolna Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020. (VII. 1.) Korm. rendelet 4. § (1) bekezdés c) pontja alapján a Tolna Vármegyei Értéktár Bizottság 2025. évi munkájáról szóló beszámolót elfogadja.

Felelős: Orbán Attila, a Közgyűlés elnöke

Határidő: azonnal

Szekszárd, 2025. november 13.

**dr. Say István
a Bizottság elnöke**